

De Heraut

van de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 28 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Zondag 14 Maart 1897. N°. 1003.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE, Abonnements- en Advertentieaan den Uitgever J. A. WORMSER, Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam.
Insendingen die later dan Dinsdag 12 namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementenprijs franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau f 10 Cent.
Abonnementen worden aangegomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam.
Advertentieprijs van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elke regel meer 15 Cent.
Aanvragen en vermelding van leeddegenen en Verslagen van Vereenigingen 10 Ct. p. regel.

Van de gemeene Gratie.

TWEEDE STUK.
XXIV.

En ik zeg u, dat ik van nu aan niet zal drinken van deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik met u die nieuw zal drinken in het Koninkrijk mijns Vaders.
Matth. 26: 29.

In zake de overvloed van het leven onder de gemeene gratie in het leven der heerlijkheid moet aan het bijzondere dat we dusver bespreken, thans nog een algemeene beschouwing worden toegevoegd. Dat bijzondere toefte tot uitsluitend de vrucht van de gemeene gratie, die uit het leven der volkeren, en uit het leven van de enkele personen mee overgaat in de eeuwigheid. De eere en de heerlijkheid der volkeren wordt in het nieuw Jeruzalem ingedragen, en ook hun die ingaan in dit nieuw Jeruzalem volgen hun werken na. Iets waarbij tevens door ons is aangegeven, welk verband er in dit tweerlei opzicht tusschen het leven hier en het leven hierna is. Het licht der Schrift gezien wordt. Het kind wordt man; wat hier in spiegelbeeld gezien werd, zien we daar in het wezen. Doch afgescheiden van dit bijzondere, dat meer bepaaldelijk op de vrucht van de gemeene gratie voor het eeuwige leven doelt, dient thans ook de vraag besproken te worden, hoe de gemeene gratie, als ze ten slotte ophoudt en een einde neemt, aansluit aan den toestand, die daarna komt. Ten einde nu ook hier ons uitgangspunt in een stellige uitspraak der Heilige Schrift te nemen, gaan we bij deze bespreking uit van het op zich zelf eeuwigdurende raadselachtige zeggen van Jezus bij de Avondmaalsinstelling: „Ik zeg u, dat ik van deze vrucht des wijnstoks van nu aan niet zal drinken, totdat ik die met u nieuw zal drinken in het Koninkrijk mijns Vaders”.
Woorden, waarover men meest heenlaapt, en waaraan dusver door de kerk, in haar breder afmeting, niet al te ernstige beteekenis is gehecht.

Op drieërlei wijze heeft men deze raadselachtige woorden o. i. onvolledig pogen te verklaren. Op het eenvoudigst heeft men ze willen uitleggen, als de aankondiging, dat Jezus vóór zijn sterven en tot na zijn opstanding geen wijn meer met zijn discipelen drinken zou. Na zijn opstanding zou hij dit hier wel hebben gedaan. Anderen weer oordeelden, dat de wijnstok hier niet in eigenlijken, maar in overdrachtelijken zin te verstaan was. De heerlijkheid die komt wordt vaak afgebeeld als een maaltijd vol wijn en merg. Jezus zou dan bedoeld hebben: Dit Paschamaal is ons laatste feestmaal op aarde. Wat nu komt is ons feestmaal in de eeuwigheid. Een derde uitlegging eindelijk meende het geheel als beelddispraak van een geestelijk drinken te moeten opvatten en bracht het in verband met ons aanzitten aan het Avondmaal. Slechts hier en daar dook ten slotte een vierde, o. i. juistere verklaring op, dat de woorden in letterlijken zin zijn op te vatten, en dat Jezus hier uitspreekt, hoe ook op de nieuwe aarde de vrucht des wijnstoks zal gekend worden, maar dan in een hooger heerlijkheid, en hoe Jezus van het heilig Avondmaal opeens overgaande op zijn wederkomst, eerst in de toekomstende heerlijkheid de voortzetting van het dusver genoten aardse leven aan zijn jongeren voorspiegelt.

Dat het een woord van gewicht is, mag reeds daaruit afgeleid, dat het én bij Matthieus, én bij Marcus, én bij Lucas voorkomt. Bij Marcus is het nog versterkt door het voorvoegsel: „Voorwaar” ik zeg u. En bij Lucas staat het in eenigszins gewijzigden vorm aldus: „Ik zeg u, dat ik niet meer drinken zal van de vrucht des wijnstoks, totdat het Koninkrijk Gods zal gekomen zijn”, wat voor de beteekenis geen verschil maakt. Meer belang boezemt het dan ook in, dat Lucas aan dit zeggen over de vrucht des wijnstoks, nog een gelijksoortig zeggen van Jezus over het Pascha laat voorafgaan. Bij hem toch lezen we (22: 15, 16): „En hij zeide tot hen: Ik heb grootelijks begeerd, dit Pascha met u te eten, eer dat ik lijde; want ik zeg u, dat ik niet meer daarvan eten zal, totdat het vervuld zal zijn in het Koninkrijk Gods.” Op deze nog raadselachtiger woorden vestigen we intusschen slechts in het voorbijgaan de aandacht, in zooverre er uit blijkt, dat Jezus zijn profetisch woord niet tot den wijnstok bepaalde, maar met wijn én brood in verband bracht.

Te ontkennen valt toch niet, dat we hier het voorspel vinden van wat Paulus in deze voege uitspreekt: „Gedenkt den dood des Heeren totdat hij komt.” Jezus zal nu sterven, en na zijn opstanding opvaren ten hemel. Dit dreigt voor het besel der apostelen den Christus en zijn Koninkrijk geheel te vergeestelijken, zoodat ze voortaan alle verband tusschen Christus en deze aardse schepping uit het oog zouden verliezen. Uit de wereld weg en naar Jezus toe, om nu niets dan Jezus te bezitten, en Jezus uitsluitend geestelijk te bezitten, en voorts aan heel Gods zielelijke Schepping, aan dit kunstgewrocht van zijn scheppende macht niet meer te denken. Dit nu ware den Christus deelen, aan zijn vleeschwording alle beteekenis ontnemen, zijn opstanding voor niets achten, zijn bestaan in ons vleesch in den hemel waardeloos maken, om niets dan een geestelijken Jezus over te houden. De ontzettende dwaalleer, die loochent dat Jezus in het vleesch gekomen is”, van den antichrist volgens Johannes’ getuigenis uitgaande, kon aldus insluipen in de kudde des Heeren. — Tegen dit gevaar om den Christus te vergeestelijken treedt nu het Sacrament van het heilig Avondmaal op, dat zeer tastelijk op brood wijst en brood laat breken en eten, en wijn laat schuimen in den beker, en uit den beker laat drinken, en in deze beide tekenen zichtbaar wijst op de vleeschwording, het lijden, het sterven en de opstanding. Inimmers dat brood is zijn lichaam, en die wijn is zijn bloed.

Die zinbeeldige gemeenschap van brood en wijn zou intusschen ook een geestelijke realiteit hebben door de werking des Heiligen Geestes, en als eenmaal deze bedeeeling was afgelopen, en de Heere wederkwam, zou het Sacrament weer wegvallen, en de vleeschelijke betrekking tusschen Jezus en de zijnen hersteld worden. Het Avondmaal staat dus als hulpmiddel tusschen Golgotha en de Parousie in, om in de tusschenperiode waarin Jezus in den hemel is, het tastelijke bij het geestelijke te voegen. Maar natuurlijk dat duurt maar totdat hij komt. Dan heeft dat zinbeeldige weer uit, en keert het reële weder. En deze tusschenperiode nu overziende, en het Paschamaal rechtstreeks aan zijn wederkomst aansluitende, zegt Jezus: Dit Pascha zal ik dan eerst weer met u eten, en dien drinkbeker dan eerst weer met u drinken, als het rijk der heerlijkheid op de vernieuwde aarde onder den vernieuwen hemel zal gekomen zijn. Zoo verstaat men,

uit wat oorzaak deze merkwaardige woorden juist op dat oogenblik gesproken werden. Ze komen niet langer vreemd, los en zonder samenhang tusschen het bij het Avondmaal gesproken in te staan. Juist zooals we de beteekenis verstaan van Paulus’ bijvoeging: totdat hij komt, zoo ook verstaan we den zin van wat Jezus hier sprak over den nieuwen wijnstok.

De stoffelijke beteekenis van Jezus’ woorden handhaven we tegenover hun geestelijke of sacramentele duiding, omdat de stellige bewoordingen waarin Jezus zich uitspreekt geen andere uitlegging toelaten. Jezus zit met zijn jongeren aan den disch. De kanne wijns stond voor hem, en de beker was ingeschonken. Dien beker met wezenlijken wijn hief Jezus op, dien liet hij rondgaan onder de discipelen, dat ze dronken. En onderwijl er aldus wezenlijke wijn rondging en gedronken werd zegt Jezus nu: „Van deze vrucht des wijnstoks zal ik niet meer drinken.” Zoo duidelijke, stellige woorden nu geestelijk of sacramenteel op te vatten gaat hier metterdaad niet aan. De vrucht des wijnstoks kan niets anders beduiden dan wezenlijke wijn. En van dien wezenlijken wijn zegt Jezus, dat hij dien met zijn jongeren voortaan niet meer drinken zal, edoch dat het niet drinken van dezen wijn eens een einde zal nemen, en dat wel op een bepaalden dag. Er staat toch: tot op den dag dat ik dien nieuw zal drinken in het Koninkrijk Gods.”

Op en na dien dag keert het gebruik van den wijn terug, edoch onder anderen vorm. Het zal dezelfde vrucht des wijnstoks zijn, maar nieuw. Ook de vrucht des wijnstoks zal derhalve op de nieuwe aarde een nieuwen hooger bestaansvorm ontvangen, en in dien nieuwen vorm zal Jezus met zijn jongeren drinken, als het Koninkrijk zijns Vaders zal zijn ingegaan. Aan een weer drinken van wijn na de opstanding van Jezus uit de dooden, kan derhalve niet gedacht worden, want na de opstanding des Heeren was het nog de oude zelfde wijn van vóór zijn sterven. Zelfs nu nog is het de oude wijn dien we aan het Avondmaal gebruiken. Nieuw kan ook de wijn eerst worden op de nieuwe aarde onder den nieuwen hemel. Iets waaruit tevens volgt, dat evenmin aan het Avondmaal zelf kan gedacht worden, overmits ook bij het Avondmaal de wijn nog oud en nog niet nieuw is.

En wat men gezegd heeft, dat het Koninkrijk zijns Vaders terstond na zijn hemelvaart op den Pinksterdag is ingegaan, en dat hier dus geen sprake zou zijn van het rijk der heerlijkheid, maar eenvoudig van de kerk des Nieuwen Verbonds, is evenmin aannemelijk, daar Jezus nog pas te voren (Matth. 25: 34) verklaard had, dat eerst in het oordeel tot de gezagelijken zal gesproken worden: „Komt, gij, gezegenden des Vaders, beërft dat Koninkrijk dat u bereid is van vóór de grondlegging der wereld.” Al kan men toch in zekeren zin zeggen, dat het Koninkrijk reeds nu gekomen is, in geen geval mag beweerd, dat het kwam op den Pinksterdag. Neemt ge het Koninkrijk louter geestelijk, dan was het er reeds vóór Jezus’ sterven, want Jezus zelf sprak: „Het Koninkrijk Gods is binnenin ulieden.” Neemt ge het daarentegen en geestelijk én uitwendig beide, dan komt dat Koninkrijk bij Jezus’ hemelvaart hemelsch, doordien Jezus nu gezeten is aan Gods rechterhand, maar uit-

wending en aardch kan het dan eerst komen met zijn wederkomst op de wolken, wanneer de laatste vijand aan Jezus’ voeten zal onderworpen worden, en het Koninkrijk aan den Vader zal worden overgegeven, om nu eerst in volen zin het Koninkrijk des Vaders” te heeten. Overmits Jezus nu niet zegt: „Totdat mijn Koninkrijk zal gekomen zijn”, maar: „Tot op den dag dat we dien nieuw drinken zullen in het Koninkrijk des Vaders”, is elke andere uitlegging uitgesloten.

Staat dit nu alzo vast, dan volgt hieruit, dat Jezus ons het leven op de nieuwe aarde voorstelt, niet enkel als een geestelijk leven, maar ook als een uitwendig leven in rijke scheppingsweelde, en dat die weelde uit de oude schepping, die nu onder den vloek ligt, daardoor zal voortkomen, dat God het aanschijn, de gedaante van dit aardrijk vernieuwt, en zoo ook den wijnstok in veredelden overgangsvorm doet uitkomen. De grondgedachte is hier derhalve, dat de schepping die God eens door zijn machtwoord in het leven riep, bestemd is om eeuwig te blijven; dat ze nu ingezonken en van haar Paradijs-glans beroofd is; maar dat ze door een machtwoord Gods, die zal plaats grijpen bij de wederkomst van den Christus, uit haar inzinking zal worden opgericht, om alsdan eeuwiglijk in meer dan Paradijsglans te schitteren.

Moet ge alzo „de wereld”, nu ze in het booze ligt, en voor zoover ze in het booze ligt, mijden en vlieden, ge moet diezelfde wereld, in haar kern en wezen, als kunstgewrocht van de almacht uws Gods, om Gods wille, liefhebben en eeren. Ge moogt niet willen dat ze, om uw geestelijke eenzijdigheid te voldoen, wegga en vernietigd worde, maar ge moet hunkeren naar het oogenblik, waarop ze de beoedeling zal afwerpen, en in nieuwen vorm, als volmaakt kunstgewrocht van uw God zal uitblinken. De wereld gaat dus niet teloor. Wat voorbijgaat is de tegenwoordige gedaante der wereld; maar wat blijft is de schepping Gods en die schepping Gods zal opklommen tot nog hooger heerlijkheid dan ze in de schepping vertoonde. Zooals ze geschapen was, was ze bestemd om zich tot nog rijker glans te ontplooien. Dit is door den vloek tegengehouden. In stee van rijker te worden, is ze verarmd en verdord. Maar aan deze verdooving van den glans van het goud wordt eens paal en perk gesteld, en dan komt al het schoon weer uit dat in haar school, alsdan tevens tot zijn hoogste toppunt opgevoerd. Jezus zelf noemt dit de wedergeboorte der schepping (Matth. 19: 28). En bij den Paaschmaaltijd lichtte hij dit woord in dien zin toe, dat ook de vrucht des wijnstoks in het rijk der heerlijkheid, mits dan veredeld, overgaat. Iets waar wij wel niet aan willen. Wij geven die wereld in ons sterven liever prijs, en begeeren alleen den hemel te bezitten. Maar de ordinationen Gods zijn niet alzo. De aarde wordt eens nieuw, u wordt eens een vernieuwd lichaam gegeven, en eeuwiglijk zult ge uw aanzijn in heerlijkheid hebben, niet enkel geestelijk, maar óók lichamelijk, niet onzienlijk alleen, maar ook in het zienlijke, onder velerlei weelde óók drinkende van de vrucht des nieuwen wijnstoks.

Brengt ge dit nu met de gemeene gratie in verband, dan ontwaart ge terstond, hoe de „gemeene gratie”, die niet alleen op uw zielsleven, maar ook op uw licha-

melijk bestaan, en op de instandhouding van deze wereld betrekking heeft, die wereld in stand hield, opdat ze in den grooten en doorlichten dag, vernieuwd zou kunnen worden. Ware de gemeene gratie niet ingetreden, dan zou zonde, vloek en dood terstond na den val hebben door-gewerkt tot den einde toe, heel deze wereld zou ganschelijk verdorven zijn geworden, en er zou ten slotte niets dan één machtige wildernis zijn overgebleven. Dit nu heeft de „gemeene gratie” afgewend. Ze stuitte de voortdrijving van dezen kanker. Ze streemde de volstrekte doorwerking van dood en verderf. Zij het dan omfloerst en onnedeeld, de wereld als zoodanig bleef in stand. De zon bleef opgaan over boozen en goeden. God had het aan Noach gezworen in zijn algemeen genadeverbond, dat de vloed het aardrijk niet zou verdelgen.

Zoo is dan de wereld ook in stand gebleven, en dank zij de doorgaande ontwikkeling der gemeene gratie in het menschelijk leven, is zelfs de gedaante van het aardrijk allengs verrijkt. Wie het hart van Afrika vergelijkt met onze landouwen merkt dat verschil. Wat al wildernissen zijn niet omgezet in schoone bebouwing. Wat al wateren zijn in hun bedding opgesloten. Wat al plassen zijn droog gemaakt en met velden beleeid. Hoe heeft niet al terwegen menschelijke bewoning de eerst wilde strek geordend en heerlijk gemaakt. En zoo ook wat schatten zijn niet uit de diepten en holen der aarde te voorschijn gehaald; wat krachten die sluimerden zijn niet wakker geroepen; wat heeft menschelijke hand niet al terwegen de gedaante en de waardij van den bodem tot hooger stand weten te brengen. Zoo ziet ge dus wel, hoe de gemeene gratie volstrekt niet alleen strekt om de burgerlijke gerechtigheid aan te brengen, maar hoe het ook één harer vruchten was, dat ze de aarde die doornen en distelen voortbracht, omgevoerd heeft in een schoone, rijke winst biedende natuur. Hiertoe nu is de wereld in stand gebleven, is haar inzinking tegengehouden, en ze zal er, als Jezus wederkomt nog zijn, volkomen geschikt om alsdan door Christus vernieuwd en in haar rijkste ontplooiing uitgebracht te worden. Wel verre dus van te zeggen: de zichtbare wereld gaat voor eeuwig weg, en wat blijft is alleen de onzichtbare kerk, moet omgekeerd betuigd, dat de zichtbare kerk voor altoos weggaat, en dat hetgeen eens eeuwig in vernieuwen vorm blijven zal, is deze aarde, met daarop ons menschelijk geslacht, edoch dit alles vernieuwd, een menschelijk geslacht van niets dan uitverkorenen onder den Zoon des menschen als aller Hoofd.

Wil men dus het rijk van de Natuur en het rijk der Genade tegenover elkander stellen, dan moet beleden, dat de genade strekt, om de natuur te redden en tot haar verheerlijking te brengen; maar dat, als dit werk der genade vol eind is, die dienst der genade uit zal hebben, en het rijk der heerlijkheid het rijk zal zijn van de geredde, verheerlijkte natuur, het uitblinken van Gods oorspronkelijke Schepping in volmaakt luister. Nemen we toch genade in den zin van een kracht Gods die tegen de zonde ingaat en van het verderf reedt, welke werking zou van deze genade dan nog kunnen uitgaan, als eenmaal alle uitverkorenen ter zaligheid zullen zijn ingegaan, uit aller hart alle smet der zonde zal zijn weggenomen, en als het laatste spoor of overblijfsel van den vloek, van onze ziel, van ons lichaam,

De Martelaren.

CCXXV.

GEORGE EGLE.

Het heeft den Heere vaak behaagd het kleine en verachte dezer wereld te verkiezen, om daarin den menschen zijne eere en macht te toonen, zooals wij in het Oude Testament lezen van vele mannen, die de Heere riep tot het profetische ambt.

Tot deze eenvoudigen heeft ook behoord George Egle, een kleermaker van beroep. Hem toch had de Heere geroepen tot het leerambt. Hem had hij verwaardigd zijn Evangelie zuiver te verkondigen en voor zijn naam te sterven. Zijn wereldsche kennis was niet groot, maar met de Heilige Schriften was hij goed bekend. Gedurende de regering van den bekenden Engelschen vorst Eduard VI was hij steeds ijverig in de vervulling zijner bediening, maar evenzeer in die dagen, toen diens opvolger de kerk van Christus in Engeland dreigde met den ondergang. Hebben toen al vele predikers niet meer durven prediken wat zij in rustiger tijden hadden gepredikt naar den Woorde Gods, George wasde niet. Verscheidene plaatsen bezocht hij; waar hij wist dat er geloovigen waren, kwam hij, om de bedroefden te troosten, de bekommerden te versterken.

Nu eens was hij in steden, dan weer op het veld. Ook verbergde hij zich vaak in het diepst van wouden en bosschen als hij bemerkte, dat hij vervolgd werd. Men noemde hem den „looper”, omdat hij nu eens her- dan weer derwaarts dwaalde. Dikwijls was hij in de noodzakelijkheid, om des daags te slapen; de nachten bracht hij vaak in gebieden en smekingen door. Gedurende de drie jaren, dat hij vervolgd werd, dronk hij niets anders dan water. Hierdoor verzwakte hij niet door de genade des Heeren. Nadat hij eenige jaren op deze wijze had geleefd en Christus had gediend, werden hem door eenige mannen van het gerecht lagen gelegd, om hem te vangen. Op verscheidene plaatsen zette men wachten en spionnen uit, ten einde hem in handen te krijgen, hetzij dood, hetzij levend. Gedurende eenigen tijd bleven deze pogingen vruchteloos, want hij, zoowel als andere geloovigen, waren vaakzaam en verborgen zich in bosschen, in holen, of op zolders. Eindelijk verscheen een bevel op naam van koning Marie hetwelk, in vier diocessen, te weten: Essex, Suffolk, Canterbury en Northfolk afgekondigd, behelsde, dat ieder, die George Egle kon grijpen, tweehonderd kronen in eens zou ontvangen en een jaarlijkse pensioen van 60 kronen.

Natuurlijk lachte deze bloedprijs velen toe. Daarvoor trachtten zij op allerlei manier hem te verrassen en zich te verrijken ten koste van den armen Egle. Op zekeren dag zag iemand hem. Dadelijk deelde hij dit aan anderen mee. Toen Egle dit vermoedde, ging hij zoo spoedig hij kon weg. Maar men vervolgde hem. Hij had zich in een klein boschje verscholen, toen men hem zocht. Vandaar beoogde hij zich in een gerustelijken en doek daarin onder. Toen zijn vervolgers hem niet konden vinden, gingen zij terug,

behalve een, die, slimmer dan de anderen, in een boom klon en daar afwachte, of hij hem ook zou zien heengaan. George wist dit niet en dacht zich veilig. Hij wierp zich toen op de knieën en hief zijne handen ten hemel, God dankende voor de genadige uitredding, hem geschonken. De spion zag hem daar tusschen de halmen, hoorde het geluid zijner stem en klon zoo stil mogelijk uit den boom. Toen naderde hij hem, greep hem en bracht hem naar Cloicester. Hij dacht de groote belooning te ontvangen, maar moest zich tevreden stellen met twee kronen. George werd in de gevangenis van Cloicester geworpen tot groote smart van de gansche kerk. Daarna brachten zijne vijanden hem naar Chelmsford, waar hij óók wrede werd behandeld, dat hij wekelijks met meer dan twee pond brood kreeg en een weinig water. Kort daarop werd hij voor den rechter gebracht en beschuldigd van gekwetste majesteit, omdat hij tegen het koninklijk bevel in vergaderingen had gesproken. Want er was een wet uitgevaardigd, onder voorwendsel van vrees voor opstand en oproer onder het volk, dat, als men met zes personen samen op een geheime plaats bijeen was, zij van gekwetste majesteit schuldig verklaard zouden worden. George verdedigde zijn zaak zoo, dat men over zijne woorden verbaasd was. Toch werd hij als rebel veroordeeld. Eerst zou hij opgehangen worden en dan half levend gevierendeeld. Tegelijkertijd werden er eenige dieven en roovers veroordeeld, om met George hun doodvonnis te ondergaan.

De martelaar vermaande hem met het oog op de straf, die hen wachtte. Een hunner stak den drak met de vermaningen van dezen man en riep: „Behoeven wij nog

te twifelen, of wij regelrecht naar den hemel gaan, daar wij dezen heilige, die ons voorgaat om plaats te bereiden, tot gids hebben!”

Wat de beide roovers aangaat, hij die den ander had vermaand, klon op den ladder en sprak het volk toe. Toen beval hij zijne ziel Gode aan en stierf. De ander wilde zich ook tot het volk richten, maar kon geen woord uiten. De rechter beval hem een Paternoster (Onze Vader) op te zeggen, maar ook toen weigerde zijn tong hem haren dienst. Zelfs toen men hem woord voor woord voorzeide, kon hij het niet nazeggen. Allen, die hiervan getuigen waren, stonden ontzet, en sommigen zagen hierin een gerechte straf Gods.

Intusschen had ook George zijn vonnis ondergaan. Eerst werd hij half geworgd en toen gevierendeeld. Hij bleef onder deze pijnigingen standvastig, totdat de beul hem het hart uit het lijf gehaald had. Toen stierf hij. Zijn hoofd werd te Cloicester op een hoogen staak gezet; de overige deelen werden te Ipswich, Harwich, Chelmsford en Saint Osyth tentoongesteld. Zoo stierf de martelaar als een verachte der wereld, maar tevens als een gezegende des Heeren.

De GAAY FORTMAN.